

Rahapesu andmebüroo soovitusel protseduurireeglite ja sisekontrollieeskirja koostamiseks

I Üldine meelespea

- Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (edaspidi RahaPTS) § 14 lg 1 kohaselt on kohustatud isikud (välja arvatud MTÜ-d, SA-d ja Eesti Pank) kohustatud koostama oma majandustegevuse käigus RahaPTS sätestatud erinevate kohustuste täitmiseks protseduurireglid, millega tõhusalt maandatakse ja juhitakse muu hulgas RahaPTS § 13 kohaselt koostatud riskihinnangu raames tuvastatud rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riske.
- Protseduurireeglite täitmise kontrollimiseks kehtestab kohustatud isik sisekontrollieeskirja, mis kirjeldab sisekontrolli süsteemi toimimise, sealhulgas siseauditi ja vajaduse korral vastavuskontrolli rakendamise korda, kus on muu hulgas kirjeldatud töötajate kontrollimise kord. Juhul, kui ettevõtte ei ole kohustust siseauditit korraldada, tuleks see asjaolu sisekontrollieeskirjades ära märkida.

Sisemiste protseduurireeglite kehtestamise eesmärk on ettevõtte poolt kirjeldada teenuse osutamisel seaduse nõuete kohaldamiseks rakendatavad protsessid ning tegevused nii, et kirjutatu oleks täitjatele arusaadav ning protseduurid täidetavad. Seega peab dokument olema eluline, rakendatav asutuse struktuuris ning kirjeldama reaalseid võimalike tegevuste protsesse ning vastutajaid. Oluline on hoida sisemisi protseduuriregleid ajakohasena ning seaduse nõuete täitmisega tegelevad töötajad peavad olema kursis kõikide uuendustega dokumendis, kuivõrd seaduse nõuete täitmise osas puuduse tuvastamisel on ettevõttes kehtestatud sisemistel protseduurireeglitel oluline koht vastutuse tuvastamisel.

II Protseduurireeglite sisu

Kohustatud isiku poolt kehtestatavad protseduurireglid peavad sisaldama vähemalt järgmist:

- 1) kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete kohaldamise korda, sealhulgas RahaPTS §-s 32 nimetatud lihtsustatud hoolsusmeetmete ja §-s 36 nimetatud tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamise korda; Vt lähemalt peatükk III.
  - 2) mudelit kliendi ja tema tegevusega seotud riskide tuvastamiseks ja juhtimiseks ning kliendi riskiprofiili määramist;
- Kohustatud isik peab määrama oma klientide riskiprofiili. Riskiprofiil määratakse kliendisuhete loomisel, tehingu tegemisel või kliendisuhete monitoorimisel. Vastavalt leitud riskiastmele määratakse hoolsusmeetmete ulatus. Riskiprofiili määramine on

oluline selleks, et tuvastada, millised konkreetsed protseduurid erinevate klientide osas ettevõtte siseselt rakenduvad ning kes neid rakendama peab.

- Profiilide jaotumise alus sõltub ettevõtte riskihinnangus sätestatust, protseduurireedid peavad andma kohustatud isiku töötajatele käitumisjuhise iga profiili esinemise korra (näiteks kõrge riskiprofiiliga isiku osas kohaldatakse täiendavaid hooldusmeetmeid) samuti arvestatakse protseduurireedes riskiisus sätestatuga (näiteks – ärisuhte on ettevõtte töötajal keelatud luua kõrge riskiga riigist pärit isikuga/sanktsioneeritud isikuga/jne). Nimetatud tegevusjuhendi puhul ongi tegemist mudeli ühe osaga, mis kirjeldab kliendi ja tema tegevusega seotud riskide tuvastamist ning juhtimist. Mudel võib olla esitatud kirjalikult, joonise või muul arusaadaval kujul, mudeli eesmärk peab olema kohustatud isiku töötajale võimaluse andmine erinevates olukordades orienteerumiseks ja käitumiseks.
- Riskide hindamisel ja riskiprofiilide koostamisel soovitame muuhulgas tutvuda rahapesu andmebüroo vastavate soovitusetega.

3) metoodikat ja juhendit, kui kohustatud isikul tekib rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtlus või on tegemist ebatavalise tehingu või asjaoluga, samuti RahaPTS §-s 49 sätestatud teatamiskohustuse täitmise juhendit;

- Sisemised protseduurireedid peavad kohustatud isiku töötajatele andma juhendi, kuidas tuvastada ebaharilikke (võimalikke kuritegeliku tegevusega seonduvaid) tehinguid ning ka konkreetsemalt – rahapesu ning terrorismi rahastamise kahtlusega seotud tehinguid.
- Abistavaid indikaatoreid leiab selleks rahapesu andmebüroo vastavatest juhenditest, kuid kohustatud isikud peavad metoodika koostama ise lähtudes oma majandustegevusest, sealsetest riskidest ning sellise tegevuse käigus tuvastatud ebaharilikest ja kahtlastest olukordadest.
- Soovitatav on perioodiliselt rahapesu ja terrorismi rahastamise ning nendega seotud kuritegude kahtluse tuvastamise indikaatoreid oma ettevõtte tegevuses kontrollida ning metoodikasse lisada, et võimalikud tegevusvaldkonnas iseloomulikud kahtlased tehingud märkamata ei jääks.
- Protседuurireedid peavad andma juhendi, kuidas käituda, kui kahtlus on tekkinud või kahtluse tunnustele vastav olukord on tekkinud kliendisuhete loomisel, tehingu tegemisel ja ärisuhte monitooringu tulemusena, et kohustatud isiku töötaja saaks kiirelt reageerida ning ettevõtte tervikuna saaks võtta kasutusele vajalikud meetmed. Näiteks, kuidas peab töötaja käituma, kui ärisuhte loomisel hooldusmeetmete kohaldamisel on kliendi osas tekkinud rahapesukahtlus, muuhulgas keda tekkinud kahtlusest teavitada, kuidas suhelda kliendiga, kui on ilmnunud kahtlane olukord, kas luua ärisuhte jne, samuti millistel juhtudel tuleb tehingust loobuda, millistel tehing edasi lükata või millistel juhtudel võib tehingu lõpuni teha ja alles siis vormistada teade rahapesu andmebüroole.
- Protседuurireedid peavad piisava täpsusega kirjeldama hooldusmeetmete kohaldamise, teabe säilitamise ja rahapesu andmebürooga suhtlemise (teadete esitamise ja päringutele vastamise) protsesse ja vastutavate isikute (nimed, kontaktandmed) ülesandeid. Kirjeldatav protsess peab garanteerima vajaliku teabe jõudmise rahapesu andmebürooga suhtleva isikuni (määratud kontaktisik või juhatuse liige), kes kontrollib hooldusmeetmete rakendamist, teatamiskohustuse täitmiseks või päringutele vastamiseks temale edastatud informatsiooni ja edastab selle vajalikus ulatuses rahapesu andmebüroole.

- Soovitatavalt peaks protseduurireglid andma juhendi, kuidas välistada valepositiivseid (sarnased nimekujud; tehingud, mis võivad tunduda kahtlased, kuid on kergesti kontrollitavad jne) või selliseid teateid, millised osutuvad kontrollimisel mittekahtlasteks ning teavitamist ei vaja.

4) andmete säilitamise ja nende kättesaadavaks tegemise korda;

- Protseduurireglid peavad kirjeldama, kuidas säilitatakse erinevaid RahaPTS rakendamise käigus kogutud andmeid.
- Juhis tuleb anda töötajatele nii vajaminevate andmete kogumise, nende säilitamise meetodi/süsteemi kui ka vastutavate isikute osas.
- Andmete süstematiseeritud säilitamine kergendab oluliselt kohustatud isiku tööd nii võimaliku info väljastamise kui ka hoolsusmeetmete kohaldamise vajaduse hindamisel.
- Digitaliseeritud andmeid on võimalik paremini süstematiseerida ning andmete mahukuse korral on lihtsustatud erinevate otsingute tegemine.
- Oluline on teada, et säilitada tuleb ka suhtluse sisu kliendiga (e-kirjad) – näiteks suhtlus hoolsusmeetmete rakendamisel, tehingute sisu täpsustamisel jne.
- Protseduurireglites kirjeldatakse juhud, kes on õigustatud kogutud andmeid saama, ning kes vastutab nende korrektse väljastamise eest.

5) juhendit, kuidas tulemuslikult kindlaks teha, kas tegemist on riikliku taustaga isikuga või kohaliku riikliku taustaga isikuga või isikuga, kelle suhtes rakendatakse rahvusvahelisi sanktsioone, või isikuga, kelle elu- või asukoht on suure riskiga kolmandas riigis või riigis, mis vastab RahaPTS § 37 lõikes 4 nimetatud tingimustele;

- Kohustatud isiku töötajal peab olema juhend, kuidas on võimalik töötajal kindlaks teha riikliku taustaga isik.
- Sisemised protseduurireglid peavad andma käitumisjuhise, kuidas kliendilt endalt seda infot küsida ning ka allikaid, kus saadud infot saab võimalusel kontrollida. Eelistatult tuleks kasutada selleks riiklikke registreid, kuid heaks täiendavaks abimaterjaliks on ka erinevad interneti otsingumootorid.
- Tihti võib juhtuda, et isik ise ei ole teadlik, et ta on riikliku taustaga isik või riikliku taustaga isiku lähedane või lähedane kaastöötaja. Seega tuleks tekkinud kahtluse korral nimetatud asjaolu vastavalt seaduse sõnastusele (RahaPTS § 2 p 11-13) isikusamasuse tuvastamisel võimalikult täpselt kliendile tutvustada (millised ametipositsioonid riikliku taustaga isikuks loetakse).
- Erinevaid allikaid riikliku tausta tuvastamiseks võib leida ka rahapesu andmebüroo kodulehelt.

6) uute ja olemasolevate tehnoloogiatega ning teenuste ja toodetega, sealhulgas uute või ebatraditsiooniliste müügikanalite ning uute või arenevate tehnoloogiatega kaasnevate riskide tuvastamise ja juhtimise korda;

- Sisemised protseduurireglid peavad töötajale andma juhendi, kuidas suure riskiga olukordi pakutavate teenuste osas tuvastada, samuti, kui selline risk on tuvastatud, kuidas siis käituda.
- Suuremat riski omavad selles olukorras ettevõtted, kes näiteks pakuvad kõikvõimalikke teenuseid erinevate platvormide, IT-lahenduste ja erinevate vääringukandjate kaudu. Jällegi peab ettevõtte poolt töötajale antud käitumisjuhise andma suunised, kuidas

taolistes olukordades käituda, samuti tuleb ettevõttel hinnata riskiisust tulenevat käitumisjuhist seda klienti kas teenindada või rakendada kompensatsioonimehhanismi. Ammendavat loetelu selliste teenuste osas ei ole.

- Abiks siinjuures on vastavasisuline alajaotis rahapesu andmebüroo soovitustes riskide juhtimiseks.
- 7) sisekontrollieeskirja, mis kirjeldab sisekontrolli süsteemi toimimise, sealhulgas siseauditi ja vajaduse korral vastavuskontrolli rakendamise korda, kus on muu hulgas kirjeldatud töötajate kontrollimise kord.
- Sisekontrollieeskirjad peavad kirjeldama, kes, kuidas ja millise regulaarsusega teostab kohustatud isiku töötajate üle kontrolli RahaPTS nõuete täitmisel, samuti kohustatud isikute sisemiste protseduuride ja teiste dokumentide nõuete täitmisel. Kontrollisüsteem peab olema kirjeldatud piisava täpsusega, et töötajal tekiks arusaam, kes tema tööloiku kontrollib.
  - Kontrollide teostamise osas tuleb säilitada kontrollimise tulemused, Heaks praktikaks on ka töötajale kontrolli tulemuste tutvustamine ning puuduste tuvastamisel ettepanekute esitamine juhtorganile vajalike muudatuste sisseviimiseks riskide tuvastamise ning juhtimise süsteemis või hoolsusmeetmete kohaldamise või muu RahaPTS nõuete täitmisega seotud praktikas.
  - RahaPTS § 14 lg 5 kohaselt tuleb juhul, kui kohustatud isikul on siseauditi kohustus, kontrollida siseauditi läbiviimisel ka protseduurireeglitest kinnipidamist ning sisekontrollieeskirja täitmist.

III Hoolsusmeetmete liigid

- Protseduurireeglites peab olema kirjeldatud, millisel juhul, kelle osas, kelle poolt ja kuidas tuleb hoolsusmeetmeid kohaldada. Iga kohustatud isik peab hoolsusmeetmete kohaldamise protseduuri korraldama vastavalt oma ettevõtte majandustegevuse laadile, ulatusele ja keerukusastmele, samuti on seadus ette näinud erisused hoolsusmeetmete kohaldamiseks eri liiki kohustatud isikutele (RahaPTS § 24-31).
- Hoolsusmeetmed võiks tinglikult jaotada vastavalt oma intensiivsuse või võetavate toimingute hulgale, kolmeks – lihtsustatud kord, üldkord ja tugevdatud kord, kuid kohustatud isik võib ette näha ka oma jaotuse, mis peab olema vastavuses RahaPTS sätestatud nõuetega.
- Kohustatud isik peab sisemistes protseduurireeglites määrama, kes ettevõtte töötajatest/juhtkonnast tuvastab hoolsusmeetmete kohaldamise vajaduse ulatuse või situatsiooni, kus see on kohustuslik (näiteks, kui tuvastatakse rahapesu kahtlus). Samuti peab kord andma juhise, kelle ülesandeks on seejärel erinevate konkreetsete hoolsusmeetmete kohaldamine ning kuidas on määratud sellekohane ettevõttesisene tööjaotus ning info liikumine.
- Protseduurireeglid peavad sisaldama tegevusjuhendit juhtudeks, kui hoolsusmeetmete kohaldamine on osutunud võimatuks või ilmneb rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus. Seaduse üldpõhimõtte kohaselt on keelatud luua ärisuhet (RahaPTS § 42), kui isiku osas on tekkinud rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus või kui ei ole

osutunud võimalikuks RahaPTS § 20 lg 1 p 1-3 sätestatud hoolsusmeetmete kohaldamine. Samuti tuleb kliendisuhe (kestvusleping üles öelda) või teenuste pakkumine lõpetada, kui klient keeldub RahaPTS § 42 lg 1-3 sätestatud olukorras hoolsusmeetmete kohaldamisel vajaliku teabe või dokumentide andmisest. Nimetatud lõpetamisest tuleb teavitada ka rahapesu andmebürood.

Hoolsusmeetmete kohaldamine üldkorras

Hoolsusmeetmete kohaldamisel tuleb üldkorras teha minimaalselt järgmist:

a) kliendi või juhuti tehtavas tehingus osaleva isiku isikusamasuse tuvastamine ning esitatud teabe kontrollimine usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal, sealhulgas e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendite abil;

Isikusamasus tuvastatakse vastavalt RahaPTS § 21 ja 22 sätestatule.

Usaldusväärne ning sõltumatu allikas on eelkõige riigiasutuste erinevad IT-lahendused dokumentide kehtivuste ning andmete kontrollimiseks, samuti erinevate riiklike registrite informatsioon. Juhul, kui isikusamasuse tuvastamisel ei ole kogutud informatsiooni võimalik usaldusväärsest ja sõltumatust allikast kontrollida, ärisuhet luua ei tohi.

b) kliendi või juhuti tehtavas tehingus osaleva isiku esindaja isikusamasuse ja esindusõiguse tuvastamine ning kontrollimine;

Finantstehingutes on tavapärane esindajate kasutamine. Kohustatud isiku kohustuseks on sel juhul ühe hoolsusmeetmena esindusõigust kontrollida. Selleks tuleb kontrollida näiteks esitatud dokumente (volitus, ettevõtete juhtorganite otsused) või registriandmeid (juhatuse liikme esindusõiguse olemasolu). Lisaks tähendab toodud säte, et esindajad (nii juriidilise kui füüsilise isiku füüsilisest isikust esindaja) tuleb tuvastada vastavalt füüsilise isiku isikusamasuse tuvastamise protseduuridele. Erinevateks allikateks, mille abil kontrolli teostada, sobivad eelkõige erinevad riiklikud registrid ning dokumentide kehtivust kontrollida võimaldavad infoallikad. Sisemised protseduurireeglid peavad kirjeldama kohustatud isiku poolt nimetatud esindusõiguse kontrollimise korda ning isikuid, kes selle eest ettevõttes vastutavad.

c) tegeliku kasusaaja tuvastamine ja tema isikusamasuse kontrollimiseks meetmete võtmine ulatuses, mis võimaldab kohustatud isikul veenduda selles, et ta teab, kes on tegelik kasusaaja, ja saab aru kliendi või juhuti tehtavas tehingus osaleva isiku omandi- ja kontrollstruktuurist;

Tegeliku kasusaaja tuvastamine tuleb kindlasti teostada juriidilisest isikust kliendi korral, samas välistatud ei ole, et ka füüsilise isiku tehingutel võib tegelik kasusaaja erineda tehingut teostavast või ärisuhet loovast isikust. Äriühingute korral on tegeliku kasusaaja tuvastamisel oluline teada RahaPTS § 9 tulenevat tegeliku kasusaaja mõistet, samuti on oluline teada seda, et äriühingul võib olla rohkem kui üks tegelik kasusaaja. Sisemised protseduurireeglid peavad kirjeldama, kuidas ettevõttes hoolsusmeetmete kohaldamisel tegelikke kasusaajaid tuvastatakse, näiteks milliseid registreid selleks kontrollitakse ning milliseid dokumente ettevõttelt tegelike kasusaajate tuvastamiseks nõutakse (juhul, kui see peaks vajalik olema). Riik on loomas äriregistri juurde Eestis registreeritud ettevõtete tegelike kasusaajate registrit, mida tuleks kasutada ühe, kuid mitte ainsa võimalusena tegelike kasusaajate kontrollimiseks.

d) ärisuhtest, juhuti tehtavast tehingust või toimingust arusaamine ja asjakohasel juhul selle kohta täiendava teabe kogumine;

Siinkohal on tegemist nn „tunne oma klienti“ põhimõtte rakendamise kohustusega. RahaPTS § 20 lg 2 kohaselt peab kohustatud isik aru saama ärisuhte või juhuti tehtava tehingu eesmärgist, määrates muu hulgas kindlaks kliendi või juhuti tehingus osaleva isiku püsiva asu-, tegevus- või elukoha, kutse- või tegevusala, olulisemad tehingupartnerid, maksetavad ja juriidilise isiku puhul ka kogemuse. Üheks võimaluseks oleks oma kliendi või tehingus osaleva isiku kohta koostada alljärgnev ülevaatlik tabel:

Andmed	Selgitus
1) Kliendi nimi, nimetus (nii juriidiline kui füüsiline isik)	Füüsilisest isikust kliendi korral dokumendilt leitav nime kirjapilt, juriidilise isiku korral registri väljavõttest või asutamisdokumentidest nähtuv kirjapilt.
2) Isikukood või sünniaeg või registrikood	Sünniaeg registreerida juhul, kui isikukoodi ei ole võimalik saada. Registrikood juriidiliste isikute korral.
3) Kliendi esindajad	Juhul, kui füüsiline isik kasutab esindajat, registreerida alusdokumendi nimetus ja väljaandmise kuupäev. Juriidilise isiku korral registreerida samuti kas volitusi näitav dokument või registriandmetest nähtuv esindusõigus (võimalusel kuupäevaliselt).
4) Tegelik(ud) kasusaaja(d)	Tegelike kasusaajate tuvastamiseks tuleb hoolsusmeetmete kohaldamisel küsida infot tegelike kasusaajate kohta, lisaks tuleb küsitud üle kontrollida avalikest usaldusväärsetest allikatest. Nimetatud kohustuse täitmise tulemusel peab kohustatud isik teadma, kes on tegelik kasusaaja, ja saada aru kliendi või juhuti tehtavas tehingus osaleva isiku omandi- ja kontrollstruktuurist.
5) Püsiv asu-, tegevus- või elukoht	Kliendi või tehingus osaleva isiku poolt antud info, soovituslikult võimalikult täpne aadress. Oluline info kliendi riskiprofiili määramisel.
6) Informatsioon selle kohta, kas kliendi, tema esindaja või tegeliku kasusaaja näol on tegemist riikliku taustaga isikuga või tema pereliikme või lähedase kaastöötajaga	RahaPTS sätestab kohustuse kontrollida, kas klient või tema esindaja vastab § 3 p 11-13 sätestatud mõistele. Informatsiooni saamiseks tuleb eelkõige klienti või tehingus osalevat isikut küsitleda, samuti kontrollida informatsiooni erinevatest usaldusväärsetest allikatest (riigiametite kodulehed, äriregister).
7) Kutse- või tegevusala	Info tuleb saada küsitledes või avalikest allikatest
8) Olulisemad tehingupartnerid ja maksetavad	Info tuleb saada küsitledes, info kontrollimiseks paraku tõhusaid avalikke võimalusi on vähe.
9) Juriidilise isiku korral - kogemus	Tegemist küsitluse käigus kogutava informatsiooniga, võimalik kontroll äriregistrist.
10) Vara päritolu (vajadusel)	Vara päritolu tuleks tuvastada eelkõige tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamisel, aga ka juhul, kui kohustatud isikul ei ole ärisuhet ja teostatakse juhuti tehing. Siis ei ole kohustuslik tuvastada RahaPTS § 20 lg 1 p 4 (§ 20 lg 2) nimetatud andmeid, vaid

	kohustuslik on tuvastada tehingus kasutatava vara päritolu.
11) Rikkuse päritolu (vajadusel)	Rikkuse päritolu tuvastamise all ei mõelda konkreetse tehingus kasutatava vara päritolu. Pigem on tegemist kõrgema riskitaseme korral isiku üldise varalise seisundi hindamisega ning „tunne oma klienti“ põhimõtte rakendamisega. Rakendada tuleks juhtudel, kui ilmneb kliendi sissetulekutele mittevastav elustiil või tehingute info. Kasutatavateks meetmeteks küsitlus ning avalike registrite kontroll (kinnistusregister, äriregister)
12) Ärisuhte seire ja hoolsusmeetmete kohaldamise aeg	Ärisuhte seire käigus kogutud andmed (enamjaolt kattuvad eelnevas tabeli osades toodud andmetega). Soovituslikult märkida ärisuhte seire teostamiseks vajalikud tegevused.

e) teabe hankimine asjaolu kohta, kas isik on riikliku taustaga isik, tema pereliige või tema lähedaseks kaastöötajaks peetav isik;

Hoolsusmeetmete kohaldamisel tuleb kliendilt või tehingus osalevalt isikult küsida, kas tegemist võib olla riikliku taustaga isikuga, tema pereliikme või lähedase kaastöötajaga. Nimetatud isikute tunnused tulenevad RahaPTS § 3 p 11-13. Riikliku taustaga isikuks olemise tuvastamisel peavad protseduurireeglid kooskõlas riskihindamise ning riskiisu dokumentidega andma kohustatud isiku töötajale protseduurid, mida tuleb teha ja kuidas käituda. Ilmselt on tegemist kõrgema riskikategooriaga kliendiga ning oleneb juba kohustatud isiku riskiisust, kas ärisuhe üldse luua, luua see arvestades kompensatsioonimehhanisme ja kui tehakse otsus ärisuhe luua, siis milliseid riskide maandamise meetmeid tuleb kohaldada.

f) ärisuhte seire.

Ärisuhte seire on põhimõtteline kohustus kohustatud isiku poolt ärisuhteid jälgida kogu nende kehtivuse vältel. Võib öelda, et tegemist on kohustusega oma kliendi tehinguid jälgida, et tuvastada kliendi võimalikud tehingud, mis on seotud kuritegeliku tegevusega.

Ärisuhte seire käigus tuleb teha vähemalt järgmist:

- 1) ärisuhtes tehtud tehingute kontroll, tagamaks, et tehingud on kooskõlas kohustatud isiku teadmistega kliendist, tema tegevusest ja riskiprofiilist;*
- 2) hoolsusmeetmete kohaldamise käigus kogutud asjaomaste dokumentide, andmete või teabe regulaarne ajakohastamine;*
- 3) tehingus kasutatud vahendite allika ja päritolu tuvastamine;*
- 4) majandus-, kutse- või ametitegevuses suurema tähelepanu pööramine ärisuhtes tehtavatele tehingutele, kliendi tegevusele ja asjaoludele, mis viitavad kuritegelikule tegevusele, rahapesule või terrorismi rahastamisele või mille seotus rahapesu või terrorismi rahastamisega on tõenäoline, sealhulgas keerukatele, suure väärtusega ja ebatavalistele tehingutele ja tehingumustritele, millel ei ole mõistlikku või nähtavat majanduslikku või õiguspärast eesmärki või mis ei ole konkreetse ärispetsiifika jaoks iseloomulik;*
- 5) majandus-, kutse- või ametitegevuses suurema tähelepanu pööramine ärisuhtele või tehingule, kui klient on pärit suure riskiga kolmandast riigist või RahaPTS § 37 lõikes 4 nimetatud riigist või territooriumilt või tal on nimetatud riigi kodakondsus või tema elu- või asukoht.*

Sisemised protseduurireeglid peavad andma kirjelduse, kuidas ettevõttes ärisuhte seiret teostatakse ning kes millise tööloigu eest vastutab. Oluline on teada, et vajalik on pöörata tähelepanu mitte ainult rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusega tehingutele, vaid võimalikele erinevatele kuritegelikele ilmingutele.

Lihtsustatud ja tugevdatud korras hoolsusmeetmete kohaldamine.

Sisemised protseduurireeglid peavad ära määrama, millistel juhtudel on lubatud protseduurireegleid kohaldada lihtsustatud korras ning millised on sellisel juhul ettevõttes teostavad protseduurid ning millisel juhul on kohustuslik neid kohaldada tugevdatud korras, samuti määrata, millised on sel juhul ettevõttes teostatavad protseduurid. Mõistetavalt peavad sellised olukorrad olema vastavuses ettevõtte riskihinnangu ning riskiisu dokumentidega aga ka seaduse nõuetega.

Lihtsustatud ning tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamisel tuleb lähtuda RahaPTS § 32 ja 36 sätestatust.